

Spišská Nová Ves

Zmluva

Zmluva o partnerských vzťahoch medzi mestami Nitra a Spišská Nová Ves, podpísaná 20. augusta 1999

Informácie o Slovensku

Štátne zriadenie: republika

Administratívne usporiadanie: 8 vyšších územných celkov, 79 okresov

Rozloha: 49 036 km²

Počet obyvateľov: vyše 5 410 000

Hlavné mesto: Bratislava

Úradný jazyk: slovenčina

Slovenská republika, jeden z najmladších štátov v Európe, vznikla v januári 1993, po rozdelení bývalého Československa na dva samostatné štáty. Na jej území sa nachádza geografický stred Európy. Južnú hranicu štátu tvorí európsky veľtok Dunaj a na severe ho od Poľska oddeľujú Vysoké Tatry, najvyšší masív Karpát. Pre juh a východ Slovenska sú typické nížiny, ktoré sú dôležitými poľnohospodárskymi oblasťami.

Po stáročia tu vznikali významné hodnoty v architektúre a umení, z ktorých niektoré sú súčasťou Svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO. Slovenská republika je členom Organizácie Spojených národov, Rady Európy a niekoľkých desiatok medzinárodných vládnych organizácií. Z hľadiska zahraničnopolitickej orientácie deklaruje úsilie vstúpiť do Severoatlantickej aliancie a Európskej únie.

Informácie o meste Spišská Nová Ves

Rozloha: 66,67 km²

Počet obyvateľov: vyše 40 000

Spišská Nová Ves tvorí jeden z jedenástich okresov Košického vyššieho územného celku, ktorý je charakteristický rôznorodosťou svojho povrchu. Striedajú sa tu nížiny a hornatý typ reliéfu. V tomto hospodársky významnom kraji, s veľkým množstvom historických a kultúrnych pamiatok bolo vynaložené značné úsilie na jeho zatraktívnenie a zachovanie prírodného prostredia. Nachádza sa tu Národný park Slovenský raj, ktorého podstatná časť z celkovej plochy 200 km² sa rozprestiera práve na území okresu Spišská Nová Ves.

História

Prvá písomná zmienka o vtedajšej obci sa našla v listine ostrihomského arcibiskupa Filipa z 29. novembra 1268, v ktorej ju označil ako „plebanus de Villa Nova“. Pri výskume miestneho cintorína tu archeológovia našli zvyšky pomoravského kostola z 11. storočia.

Spišská Nová Ves patrila medzi významné obce spišských Sasov - nemeckých kolonistov, ktorí už počas panovania uhorského kráľa Bela IV. v prvej polovici 13. storočia vlastnili viaceré výsady mestského charakteru. Tie obyvateľom zaručovali právo na samosprávu a určité práva v oblasti súdnictva. Keďže Belo IV. vyvíjal snahy o pozdvihnutie hospodárstva a vojenské posilnenie krajiny, prizval do Uhorska najmä nemeckých kolonistov, ktorí boli zruční v remeslách, obchode a vedení hospodárstva.

V roku 1412 záložoval mesto uhorský kráľ Žigmund, ktorý potreboval finančné prostriedky na svoju nákladnú zahraničnú politiku. Požičal si ich do švagra, poľského kráľa Vladislava II., za čo mu dal do zálohy hrad Stará Ľubovňa a 13 spišských miest, ktoré boli pod poľskou správou až do roku 1770. Mesto sa ekonomicky rozvíjalo vďaka bohatstvu lesov a železnej i medenej rudy, s ktorou obchodovalo po celej Európe. Prínosom boli aj niektoré privilégia, ako napríklad obchodné právo na prevážanie a skladovanie tovaru. Na území mesta pôsobili i rôzne remeselnícke cechy, najznámejšou bola kovoolejárska dielňa Konráda Gaala.

Spišská Nová Ves sa v roku 1774 stala sídlom provincie šesťnástich spišských miest a zotrvala tak viac ako jedno storočie, kedy bola provincia zrušená. Po tomto období nadobudla postavenie baníckeho mesta a začalo sa tu rozvíjať hutníctvo. Rozmach mesta podporila aj výstavba železničnej trate, spájajúcej Košice s českým Bohumínom. V súčasnosti je Spišská Nová Ves hospodárskym, kultúrnym a turistickým centrom spišského regiónu.

Kultúra a vzdelanie

V secesnej budove Reduty sa nachádza Spišské divadlo a koncertná sieň. Každý rok je miestom prehliadky vyspelých ochotníckych divadelných súborov pod názvom Divadelná Spišská Nová Ves. Múzeum Spiša je pamiatkou barokovo-klasicistickej architektúry, v ktorej je od roku 1954 Vlastivedné múzeum. Popri stálych expozíciách prírody a histórie Spiša sa tu uskutočňujú rôzne výstavy z oblasti umenia, alebo prírodných či technických vied. Galéria umelcov Spiša sídli v zrenovovanom meštiackom dome s krásnym nádvorím a arkádami. Iba 3 km od S. Novej Vsi sa nachádza obec Smežany. Je tu situované Národopisné múzeum, zamerané

na ľudovú kultúru stredného a južného Spiša.

Okrem toho sa tu každý rok počas Spišského rocku stretnú amatérske rockové kapely z celého Slovenska, poriada sa tu Festival speváckych zborov, alebo predstavenia popredných slovenských a českých humoristov pod názvom Dni humoru na Spiši.

Na území mesta pôsobia dve gymnáziá, šesť stredných odborných škôl a tri stredné odborné učilišťa. Popritom sa tu nachádzajú tri detašované pracoviská vysokých škôl. Patrí k nim Ekonomická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Fakulta ošetrovateľstva a sociálnej práce Trnavskej univerzity.

Ekonomika

Napriek nepriaznivej ekonomickej situácii, ktorú spôsobila vysoká nezamestnanosť v tomto regióne, má Spišská Nová Ves rozpracovanú stratégiu rozvoja perspektívnych oblastí. Medzi ne v prvom rade patrí oblasť cestovného ruchu. Určité možnosti sú aj v drevospracujúcom, textilnom a elektrotechnickom priemysle, poľnohospodárstve, geológii a službách.

Turizmus

K najkrajším a turisticky najatraktívnejším miestam patrí **Spišský hrad**. Radí sa k najväčším hradom v strednej Európe a je súčasťou svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Radnica - trojpodlažná bloková stavba nesie prvky klasicistického slohu. Bola postavená v rokoch 1777 až 79 a jej výstavba stála 11 569 zlatých a 51 grajciarov.

Provinčný dom - táto budova bola od stredoveku až do roku 1777 mestskou radnicou. K jej najzaujímavejšej časti patrí predná fasáda, ktorej súčasťou je aj Levočská brána.

Gotický kostol - jeho veža patrí k najvyšším na Slovensku. V interiéri sa zachovalo súsošie Ukrižovanie, ktorého autorom je Majster Pavol z Levoče.

Rímsko-katolícky kostol - jeho architektúra, ktorá je sčasti zachovaná v pôvodnom stave dones, ho radí do druhej polovice 14. storočia. Na jeho severnej strane bola pristavaná kaplnka zasvätená sv. Barbore.

Evanjelický kostol - bol postavený v rokoch 1790-96 v klasicistickom slohu. Interiér je zdobený oltárnym obrazom Krista na Olivovej hore od dánskeho maliara Stundera a alabastrovým reliéfom Krista so Samaritánkou pri studni.

Slovenský raj - tento národný park patrí do oblasti Slovenského Rudohoria a až 90% jeho územia zaberajú zmiešané lesy. Nachádzajú sa tu sústavy podzemných chodieb, jaskyne, rezervácie a množstvo rastlinných druhov. Skladá sa z niekoľkých celkov - Biela dolina s veľkým vodopádom, Stratená dolina s ľadovou jaskyňou, Dobšinská ľadová jaskyňa s 120 000 m³ stáleho ľadu, Suchá Belá - dolina lemovaná úchvatnými geomorfologickými útvarmi, alebo roklna ukrývajúca vodopády a jaskyne.

Zoologická záhrada - najmenšia a zároveň najmladšia zoologická záhrada na Slovensku bola založená v roku 1989. V súčasnosti tu žije približne 45 druhov zvierat.